

UCHWAŁA Nr 214 RADY MINISTRÓW

z dnia 13 czerwca 1961 r.

w sprawie trybu opracowania i wprowadzenia technicznie uzasadnionych norm pracy w gospodarce narodowej.

W celu stworzenia warunków i skoordynowania prac resortów w dziedzinie przygotowania przedsiębiorstw (zakładów pracy) do opracowania i wprowadzenia technicznie uzasadnionych norm pracy, Rada Ministrów w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych uchwala, co następuje:

§ 1. Ustala się wytyczne w sprawie trybu opracowania i wprowadzenia technicznie uzasadnionych norm pracy, zwane dalej „wytycznymi”, stanowiące załącznik do uchwały.

§ 2. 1. Ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) wydadzą zarządzenia, zapewniające terminowe wykonanie zadań wynikających z wytycznych.

2. Zarządzenia, o których mowa w ust. 1, powinny zawierać szczegółowe zadania dla poszczególnych zjednoczeń (jednostek równorzędnych), ze szczególnym uwzględnieniem zadań zjednoczeń wiodących, instytutów naukowo-badawczych, ośrodków normowania pracy i przedsiębiorstw w zakresie prac niezbędnych do opracowania i wprowadzenia technicznie uzasadnionych norm pracy.

§ 3. Zobowiązuje się ministrów do wzmocnienia prac nad uporządkowaniem technologii, organizacji pracy i produkcji w przedsiębiorstwach, taryfikacji i dokumentacji zarobkowej w celu stworzenia warunków do wprowadzenia technicznie uzasadnionych norm pracy.

§ 4. 1. Zobowiązuje się Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac do koordynowania i kontroli całokształtu prac wynikających z przepisów uchwały.

2. Upoważnia się Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac do dostosowania w miarę potrzeby wytycznych do

specyfikacji poszczególnych ministerstw oraz dokonywania uzupełnień niezbędnych w związku z ich realizacją.

§ 5. Zobowiązuje się ministrów do składania Przewodniczącemu Komitetu Pracy i Płac kwartalnych informacji o przebiegu realizacji zadań wynikających z uchwały.

§ 6. Zaleca się centralnym organizacjom spółdzielczym wydanie, w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac, przepisów w sprawach uregulowanych niniejszą uchwałą.

§ 7. Wykonanie uchwały porucza się Przewodniczącemu Komitetu Pracy i Płac oraz właściwym ministrom.

§ 8. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

Załącznik do uchwały nr 214 Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1961 r. (poz. 236).

WYTYCZNE W SPRAWIE TRYBU OPRACOWANIA I WPROWADZENIA TECHNICZNIE UZASADNIONYCH NORM PRACY

Wykonanie zadań produkcyjnych wynikających z ustaleń narodowych planów gospodarczych wymaga poważnego wzrostu wydajności pracy. Osiągnięcie planowanego wzrostu wydajności pracy będzie możliwe tylko wówczas, jeżeli w przedsiębiorstwach prowadzone będą ciągle prace nad usprawnieniem organizacji pracy i procesów produkcyjnych, w szerszym zakresie wykorzystywany postęp techniczny i czas pracy oraz zwiększy się dyscyplina pracy i plac na podstawie technicznie uzasadnionych norm pracy.

Technicznie uzasadnione normy pracy, których wprowadzenie w ekonomicznie uzasadnionych przypadkach w jak najszerszym zakresie w ciągu najbliższych lat należy do podstawowych zadań ministerstw, powinny stać się głównym elementem porządku i dyscypliny w przedsiębiorstwach.

Dotychczasowe doświadczenia przedsiębiorstw podległych Ministerstwu Przemysłu Ciężkiego wykazały duże możliwości wzrostu wydajności pracy na podstawie dokonanych usprawnień organizacyjno-technicznych i technicznie uzasadnionych norm pracy.

W celu zapewnienia warunków do opracowania i wprowadzenia technicznie uzasadnionych norm pracy należy:

- 1) opracować normatywy czasu (elementy norm pracy),
- 2) opracować technicznie uzasadnione normy pracy,
- 3) opracować nowe taryfikatory kwalifikacyjne oraz taryfikatory robót bądź uzupełnić i zaktualizować istniejące opracowania z tego zakresu,
- 4) wprowadzić technicznie uzasadnione normy pracy,
- 5) przygotować i przeszkolić kadry dla zapewnienia wykonania wymienionych powyżej zadań

Realizacja tych zadań wymaga przygotowania zakładów pracy i załóg. Dlatego niezbędne jest opracowanie na okres przygotowawczy szczegółowych planów przedsięwzięć organizacyjno-technicznych w zakresie uporządkowania i usprawnienia organizacji pracy, techniki i technologii produkcji.

I. W zakresie normatywów czasu.

A. Zasady opracowania.

1. Normatywy czasu określają wielkości czasu niezbędne do wykonania poszczególnych elementów operacji (robót) w określonych organizacyjnych i technicznych warunkach pracy.

2. Normatywy czasu powinny być opracowywane na podstawie badań i pomiarów czasu roboczego, przeprowadzonych w warunkach stosowania prawidłowej technologii i metod pracy, pełnego wykorzystania mocy produkcyjnej maszyn i urządzeń, przy prawidłowo zorganizowanej pracy na stanowiskach roboczych.

B. Tryb opracowania i zatwierdzenia.

1. Normatywy czasu powinny być opracowywane przez ośrodki normowania pracy, a w niezbędnych, technicznie i ekonomicznie uzasadnionych przypadkach — przez zakłady pracy. W zakresie tym ministrowie zapewnią ośrodkom i zakładom pracy metodyczną i organizacyjną pomoc instytutów naukowych oraz innych placówek naukowo-badawczych.

2. Normatywy czasu zatwierdzają ministrowie lub kierownicy podległych im jednostek organizacyjnych, w zależności od zakresu stosowania normatywów, na podstawie opinii resortowych lub branżowych komisji norm pracy bądź z ich upoważnienia właściwe komisje norm pracy.

3. Plan opracowania normatywów czasu powinien zawierać: rodzaje normatywów do opracowania, jednostki wyznaczone do ich opracowania oraz terminy rozpoczęcia i zakończenia opracowań.

4. Dla zapewnienia skoordynowanego przebiegu prac ministerstw w zakresie opracowania normatywów czasu i wykluczenia powtarzalności tematów ministerstwa opracują i przekazują do zatwierdzenia Komitetowi Pracy i Płac plany opracowania normatywów czasu dla określonych branż i robót. Komitet Pracy i Płac skoordynuje tematykę zawartą w planach ministerstw, dokona podziału zadań pomiędzy poszczególne ministerstwa, ustalając równocześnie ministerstwa i — na wniosek ministerstw — zjednoczenia wiodące w tym zakresie.

5. Należy w jak najszerszym zakresie wykorzystywać opracowane dla danego typu robót normatywy czasu i upowszechniać ich stosowanie, niezależnie od ministerstw, które je opracowały. W tym celu Komitet Pracy i Płac będzie podawał do wiadomości zainteresowanych ministerstw informacje z zakresu opracowanych i wydanych pozycji normatywów czasu.

C. Terminy wykonania.

Ustala się następujące terminy wykonania poszczególnych zadań, licząc od dnia wejścia w życie uchwały:

- 1) plany ministerstw w zakresie opracowania normatywów czasu — 4 miesiące,
- 2) zatwierdzenie planów ministerstw — 6 miesięcy,
- 3) opracowanie normatywów czasu dla podstawowych robót — sukcesywnie w ciągu 2 lat.

II. W zakresie technicznie uzasadnionych norm pracy.

A. Zasady opracowania.

1. Technicznie uzasadniona norma pracy powinna obejmować czas rzeczywiście niezbędny do wykonania określonej operacji (roboty):

- 1) w warunkach zgodnych z zasadami prawidłowej organizacji pracy, możliwych do osiągnięcia w danym zakładzie pracy,
- 2) przez robotnika posiadającego potrzebne do tego kwalifikacje ustalone w taryfikatorskiej kwalifikacyjnym,
- 3) przy zastosowaniu ekonomicznie i technicznie właściwych narzędzi i metod pracy.

2. Normy pracy należy ustalać na podstawie opracowanych dla danego typu robót normatywów czasu.

3. Normy pracy na operacje (roboty), dla których opracowanie normatywów jest ekonomicznie nieuzasadnione, należy ustalać na podstawie obliczeń, opartych na materiałach analitycznych, uwzględniających warunki (parametry) technologiczne wykonania pracy, i pomiarach czasu roboczego.

4. Stosowanie norm pracy, ustalonych metodami sumarycznymi, jest dopuszczalne tylko do czasu wprowadzenia norm technicznie uzasadnionych.

5. W razie zmiany warunków wykonania operacji (roboty), jak zmiana technologii, warunków organizacyjnych i technicznych, racjonalizacja i inne usprawnienia, normy pracy powinny być bieżąco dostosowywane do zmienionych warunków na podstawie obowiązujących w tym zakresie przepisów.

B. Tryb opracowania i zatwierdzenia.

1. Ministerstwa opracują i przekażą Komitetowi Pracy i Płac plany opracowania i wprowadzenia w podległych zakładach norm pracy technicznie uzasadnionych.

2. Plan opracowania i wprowadzenia technicznie uzasadnionych norm pracy powinien zawierać wykaz zjednoczeń (jednostek równorzędnych), terminy rozpoczęcia i zakończenia prac przygotowawczych w podległych przedsiębiorstwach (zakładach pracy), terminy rozpoczęcia i zakończenia opracowania norm technicznie uzasadnionych oraz terminy wprowadzenia tych norm w życie.

3. Technicznie uzasadnione normy pracy opracowują:

- 1) zakładowe — przedsiębiorstwa (zakłady pracy),
- 2) branżowe — zjednoczenia (jednostki równorzędne) na podstawie materiałów z zakładów pracy na roboty występujące w kilku podległych zakładach pracy.

Komitet Pracy i Płac może zlecać, w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, opracowanie norm branżowych, mających zastosowanie w zakładach podległych różnym ministerstwom, tym ministerstwom, którym podlegają podstawowe zakłady pracy danej branży.

4. Prawidłowość opracowania przez przedsiębiorstwa (zakłady pracy) zakładowych technicznie uzasadnionych norm pracy powinna być, przed ich zastosowaniem, oceniona i zaopiniowana przez branżową komisję norm pracy, a norm branżowych — przez właściwe resortowe komisje norm pracy. Ministrowie mogą zlecić resortowym komisjom norm pracy zaopiniowanie zakładowych technicznie uzasadnionych norm pracy dla podstawowych zakładów danego ministerstwa.

5. W celu uzyskania równomiernego napięcia zakładowych norm pracy w przedsiębiorstwach, zjednoczenia (jednostki równorzędne) powinny kontrolować napięcie norm na podobne roboty w podległych przedsiębiorstwach (zakładach pracy) i upowszechniać stosowanie najbardziej prawidłowych metod pracy i parametrów technicznych. Ministerstwa powinny wymieniać pomiędzy sobą posiadane opracowania norm zakładowych na typowe roboty występujące w różnych gałęziach gospodarki narodowej.

6. Ministrowie zapewnią metodyczną i organizacyjną pomoc instytutów naukowych i innych placówek naukowo-badawczych w zakresie opracowania technicznie uzasadnionych norm pracy i przygotowania przedsiębiorstw do ich wprowadzenia.

C. Terminy wykonania.

1. Opracowanie planów ministerstw — 4 miesiące.
2. Zatwierdzenie planów ministerstw — 6 miesięcy.
3. Opracowanie technicznie uzasadnionych norm pracy — sukcesywnie w ciągu 3 lat.

III. W zakresie taryfikatorów kwalifikacyjnych i taryfikatorów robót.

A. Wytyczne kierunkowe.

1. W celu realizacji zasad stosowania prawidłowego ekwiwalentu za pracę należy usprawnić dotychczasowy system taryfowy przez aktualizację i uzupełnienie istniejących taryfikatorów kwalifikacyjnych, a w razie braku możliwości aktualizowania istniejących opracowań, przez opracowanie nowych, prawidłowych taryfikatorów kwalifikacyjnych. Pierwszym etapem prac w tym zakresie powinno być opracowanie nomenklatury zawodów, będącej podstawą do opracowania systematyki zawodów w gospodarce narodowej, ustalenia zawodów dla potrzeb opracowania taryfikatorów kwalifikacyjnych, planowania zatrudnienia i organizacji szkolenia zawodowego.

2. Taryfikatory kwalifikacyjne powinny stanowić podstawę do prawidłowego zaszeregowania robotników.

3. Charakterystyki kwalifikacyjne, ujęte w taryfikatorach kwalifikacyjnych zawodów, powinny być tak opracowane aby dawały w pełni możliwość prawidłowego zaszeregowania osobistego robotnika, stosownie do posiadanych przez niego kwalifikacji, doświadczenia zawodowego oraz samodzielności i stopnia odpowiedzialności z tytułu wykonywanej pracy.

4. Dla branż posiadających stanowiska robocze, na których wykonuje się różnorodne operacje (roboty), wymagające różnych kwalifikacji, ministerstwa opracują taryfikatory robót, ustalające zaszeregowanie tych operacji (robót) w zależności od kwalifikacji i doświadczenia zawodowego, niezbędnych do ich wykonania.

B. Tryb opracowania i zatwierdzenia.

1. Realizacja zadań w zakresie prac taryfikacyjnych przebiegać powinna w następujących etapach:

- 1) dokonanie przeglądu wszystkich taryfikatorów kwalifikacyjnych w poszczególnych branżach i gałęziach gospodarki narodowej w celu ich aktualizacji przez wyeliminowanie zawodów i stanowisk pracy, które zanikły, i uzupełnienie taryfikatorów kwalifikacyjnych zawodami powstałymi wskutek wprowadzenia nowej techniki i technologii produkcji,
- 2) scalenie w zawody istniejących stanowisk pracy o podobnym zakresie i charakterze pracy, wymaganiach kwalifikacyjnych, stopniu samodzielności i odpowiedzialności,
- 3) opracowanie nomenklatury dla scalonych w zawody stanowisk pracy,
- 4) opracowanie charakterystyk kwalifikacyjnych dla zawodów powstałych w wyniku scalenia stanowisk pracy. Charakterystyki kwalifikacyjne powinny być tak opracowane, aby były podstawą do ustalenia prawidłowej kategorii zaszerogowania.

2. Dla zapewnienia skoordynowanego przebiegu prac ministerstw w zakresie prac taryfikacyjnych i wykluczenia powtarzalności tematów, ministerstwa opracują i przekazują do zatwierdzenia Komitetowi Pracy i Płac plan prac taryfikacyjnych w określonych branżach. Komitet Pracy i Płac skoordynuje tematykę zawartą w planach ministerstw i dokona podziału zadań pomiędzy ministerstwa, ustalając równocześnie ministerstwa wiodące w pracach taryfikacyjnych dla określonych rodzajów zawodów.

3. Komitet Pracy i Płac opracuje ramowe wytyczne — metodyczne i organizacyjne — dla ujednoczenia prac związanych z uporządkowaniem, ujednoczeniem i opracowaniem nowych taryfikatorów kwalifikacyjnych.

4. Główna Komisja Normowania i Taryfikacji przy Komitecie Pracy i Płac oraz resortowe i branżowe komisje norm pracy powinny opiniować opracowania z zakresu taryfikacji.

C. Terminy wykonania.

1. Opracowanie wytycznych organizacyjnych i metodycznych — 3 miesiące.
2. Opracowanie planów ministerstw — 5 miesięcy.
3. Zatwierdzenie planów ministerstw — 6 miesięcy.
4. Całość prac — do końca 1962 r.

Terminy wykonania poszczególnych etapów prac taryfikacyjnych ustali Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac.

IV. W zakresie wprowadzenia i stosowania technicznie uzasadnionych norm pracy.

A. Przygotowanie zakładów i załóg.

1. W celu stworzenia w przedsiębiorstwach (zakładach pracy) warunków do wprowadzenia technicznie uzasadnionych norm pracy, dla przygotowania przedsiębiorstw (zakładów pracy) i załóg oraz zapewnienia należytej kontroli ministerstwa wydadzą wytyczne, które powinny obejmować w szczególności:

- 1) zasady i tryb przeprowadzania prac porządkujących technologię, organizację produkcji, organizację pracy, organizację stanowisk roboczych,
- 2) zasady i tryb porządkowania gospodarki materiałowej, narzędziowej, transportu międzyoperacyjnego i wewnątrzzakładowego,
- 3) zasady uporządkowania dokumentacji technologicznej oraz usprawnienia obiegu dokumentacji zarobkowej.

2. Na podstawie wytycznych przedsiębiorstwa (zakłady pracy) opracują plany przedsięwzięć organizacyjno-technicz-

nych w zakresie poprawy organizacji pracy, techniki i technologii produkcji, zawierające szczegółowe terminy realizacji poszczególnych zadań.

3. Dyrektorzy zjednoczeń (jednostek równorzędnych) powinni zapewnić bieżącą kontrolę realizacji planów, o której mowa w ust. 2.

4. Wykonanie zadań ustalonych w planach przedsięwzięć organizacyjno-technicznych jest niezbędnym warunkiem udzielenia zezwoleń przedsiębiorstwom (zakładom pracy) na wprowadzenie technicznie uzasadnionych norm pracy.

5. Wprowadzenie technicznie uzasadnionych norm pracy w przedsiębiorstwie (zakładzie pracy) powinno być poprzedzone:

- 1) stworzeniem trwałych warunków organizacyjno-technicznych, założonych przy ustalaniu technicznie uzasadnionych norm pracy,
- 2) dokładnym sprawdzeniem prawidłowości tych norm w praktyce,
- 3) zapoznaniem robotników i dozoru technicznego z podjętymi przedsięwzięciami organizacyjno-technicznymi, nowymi metodami pracy i technicznie uzasadnionymi normami pracy,
- 4) zapoznaniem załóg z zasadami wynagrodzeń i trybem rozpatrywania odwołań, wynikających ze stosowania technicznie uzasadnionych norm pracy,
- 5) ustaleniem zasad prowadzenia ścisłej ewidencji i kontroli rzeczywistych czasów wykonania.

B. Tryb wprowadzenia.

1. Wprowadzenie technicznie uzasadnionych norm pracy w przedsiębiorstwach (zakładach pracy) powinno być sukcesywne, w oparciu o uzgodniony z zakładami pracy harmonogram zjednoczenia (jednostki równorzędnej), zatwierdzony przez ministra w porozumieniu z zarządem głównym właściwego związku zawodowego.

2. Decyzję o wprowadzeniu w przedsiębiorstwie (zakładzie pracy) technicznie uzasadnionych norm pracy podejmuje konferencja samorządu robotniczego na podstawie zrealizowanego planu przedsięwzięć organizacyjno-technicznych, zapewniających wprowadzenie nowych norm pracy.

3. Dyrektor przedsiębiorstwa (zakładu pracy) obowiązany jest zawiadomić jednostkę nadrzędną (zjednoczenie lub jednostkę równorzędną) i właściwą instancję związkową o gotowości zakładu do przejścia na normy technicznie uzasadnione i o projektowanym terminie wprowadzenia tych norm w życie.

4. Przeprowadzenie oceny stanu przygotowania przedsiębiorstwa (zakładu pracy) do wprowadzenia technicznie uzasadnionych norm pracy należy do obowiązków zjednoczenia (jednostki równorzędnej) przy udziale branżowych lub resortowych komisji norm pracy. Ministrowie mogą ustalić zasadę przeprowadzania oceny przygotowania kluczowych zakładów przez kolegium ministerstwa.

5. Zezwolenie na wprowadzenie technicznie uzasadnionych norm pracy w przedsiębiorstwie (zakładzie pracy), ustalające termin ich wprowadzenia, wydaje dyrektor zjednoczenia (jednostki równorzędnej) w porozumieniu z właściwą nadrzędną nad radą zakładową instancją związkową.

C. Terminy wykonania.

1. Wydanie wytycznych przez ministerstwa — 4 miesiące.
2. Opracowanie harmonogramów dla wprowadzenia norm przez zjednoczenia — 6 miesięcy.

V. W zakresie przygotowania i przeszkolenia kadr.**A. Zadania.**

1. W celu umożliwienia prawidłowego wykonania zadań w zakresie opracowania normatywów czasu, technicznie uzasadnionych norm pracy i taryfikacji konieczne jest przygotowanie i przeszkolenie kadr pracowników normowania pracy.

2. Ministerstwa opracują i prześlą Komitetowi Pracy i Płac do zatwierdzenia plany przygotowania i przeszkolenia pracowników normowania pracy dla potrzeb podległych jednostek organizacyjnych (zjednoczeń i przedsiębiorstw)

3. Komitet Pracy i Płac opracuje i prześle ministerstwu ramowy program szkolenia kursowego dla pracowni-

ków aparatu normowania pracy wraz z rozwiniętą tematyką wykładów.

B. Terminy wykonania.

1. Opracowanie planów przygotowania i przeszkolenia kadr przez ministerstwa — 3 miesiące.

2. Opracowanie ramowego programu szkolenia oraz tematyki wykładów — 2 miesiące.

Zaleca się ministrom, w miarę zaawansowania omawianych wyżej opracowań, przyspieszenie terminów podanych w niniejszych wytycznych.